

Konec Ikarusů za polárním kruhem

03.03 2020 17:34, Redakce, Autobusy

Značku Ikarus asi není zapotřebí čtenářům našeho časopisu představovat. Legendární autobusy Ikarus 280, které brázdily i české a slovenské silnice, byly svého časem synonymem velkokapacitního autobusu městské i linkové dopravy. Po slavných „čabajkách“ přišly ještě nástupnické modely řady 400 a řady E (vyráběné sesterskou společností Ikarus EAG). Do České republiky zamířily poslední Ikarusy do Prahy, která si pořídila vozy E91. Ty dojezdily ve službách DPP v loňském roce.

Celkem mělo být v průběhu let 1999–2007 vyrobeno 189 autobusů Ikarus E91. V mateřském Maďarsku měl skončit z uvedeného počtu pouze jeden kus (některé zdroje však uvádějí dva kusy, což poté hýbe i s celkovým počtem vyrobených vozidel). Dva vozy si zakoupil dopravce z Finska (šlo o první dva vozy netypicky řešené s nápravou Csepel), 5 vozů skončilo na Islandu a 6 v České republice. Zbytek produkce zamířil do třech států. 25 midibusů si pořídilo Řecko, vůbec největší flotila – 106 ks – zamířila do lotyšské Rigy a 44 autobusů nalezlo uplatnění také v náročných klimatických podmínkách Norska.

Právě tam se jejich dlouhá provozní kapitola nyní rovněž uzavřela. V průběhu letošního ledna dojezdily po 15 letech malé maďarské midibusy totiž i jejich v poslední baště – v Bodø na západním pobřeží Norského království. Ve správním městě kraje Nordland se jich vystřídalo postupně celkem 9. Během roku 2019 už ukončily jejich provoz i ostatní velké norské přepravní společnosti. Vozy E91 zůstávají v provozu podle známých dat především v lotyšské metropoli Rize, segmentu ojetých vozů vévodí polská příměstská doprava s odkoupenými vozy primárně ze vzpomínané Skandinávie.

Vůbec první Ikarus EAG E91.54 vyjel na linky společnosti Nordlandsbuss v dnes padesátitisícovém Bodø pod číslem 125 v dubnu roku 2005. V únoru, resp. březnu 2006 byly za severní polární kruh dodány vozy ev. č. 127, resp. 128, na které v říjnu téhož roku navázal vůz ev. č. 530. Výše popsaná první čtveřice maďarských midibusů byla osazena motorem Mercedes-Benz OM 904 LA o výkonu 110 kW plnícím emisní normu EURO 3. Karoserie vozů byla od výroby bílá, doplněná nejprve o modrý, později šedý pruh kraje Nordland. Kapacita jednoho kusu činila 39 osob. V průběhu roku 2007 došlo k přečíslování všech tehdejších autobusů dopravce. Ikarusy ev. č. 125, 127 a 128 obdržely při té příležitosti nová evidenční čísla 2004, 2005 a 2006. Původní vůz ev. č. 530 nesl od onoho roku až do letošního konce svého provozu číslo 2372.

Tři roky od poslední dodávky maďarských midibusů do Bodø a paradoxně také dvě léta od ukončení jejich výroby, bylo ke konci roku 2009 zařazeno na linky městské hromadné dopravy 5 dalších Ikarusů EAG E91, tentokráte již podtypu .55 splňujícího emisní normu EURO 4. Tyto vzájemně

poměrně rozdílné vozy obdržely ev. č. 2009 až 2013, přičemž z větší části se jednalo o kousky, které v roce 2007 uzavíraly jak výrobu tohoto midibusu, tak i výrobu budapešťského závodu Ikarusu. Zajímavý byl béžový vůz ev. č. 2013, který byl prototypem vozu s motorem odpovídajícím normě EURO 4. Midibusy ev. č. 2009 a právě 2013 byly již od roku 2008 provozovány v Drammenu na jihu Norska, zbylá trojice se za severní polární kruh dostala jako nová. Autobusy ev. č. 2011 a 2012 měly na rozdíl od všech ostatních dodaných kusů celovozovou klimatizaci.

V prvních letech provozu byly dle dostupných zdrojů midibusy E91 nasazovány na všechny městské linky po Bodø. Postupné zvyšování počtu cestujících je logicky odsunulo na okrajové výkony, jejich poslední štací se poté stala linka 9, jezdící v době návštěvy autora článku pouze v dopoledních hodinách pracovních dnů. Na zbylých linkách (č. 1–4) převzaly otěže autobusy tradiční severských značek, jako je Volvo nebo Scania.

Ikarusy EAG E91 byly v provozu u společnosti Norlandsbuss v Bodø po dobu necelých 15 let, nejstarší vůz se ale s těmi nejnovějšími potkával v pravidelně namrzlých ulicích pouhé dva roky. V prosinci 2011 byl autobus ev. č. 2004 odstaven z provozu, roku 2013 poté došlo k jeho odprodeji zpět do rodné země, Maďarska. Tam se na přelomu let 2013/2014 podrobil za spolupráce firmy Sedulitas-Pro a budapešťského BKK přestavbě na elektrobus „E91-E“. V lednu 2015 došlo k definitivnímu odstavení o rok mladšího vozu ev. č. 2005, který byl v dubnu 2017 následován prototypovým autobusem čísla 2013. Osud této dvojice není známý. Zbylá šestice maďarských midibusů se v náročných severských podmínkách udržela na linkách až do počátku letošního roku, kdy dopravu v Bodø a širokém okolí od 1. ledna přebrala na základě dočasné smlouvy na 1,5 roku společnost Boreal buss. V lednu byl nejdříve odhlášen vůz ev. č. 2006, v únoru 2020 poté postupně všechny zbylé Ikarusy E91 čísel 2009 až 2012 a 2372. Všechny letos odstavené autobusy nyní čekají na další osud ve volně přístupném areálu společnosti v ulici Stormyra v širším centru města. Zajímavá kapitola provozu malých maďarských midibusů na MHD za severním polárním kruhem je tak u konce. Jediný Ikarus E91.55 provozovaný na linkách po ještě severněji situovaném přístavním městě Narvik byl vyřazen v roce 2015.

Matěj Stach

Url: [Konec Ikarusů za polárním kruhem]